

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi Z.L.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie o sygn. I AGa (...) (I WSC (...)),

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 września 2021 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Z.L. (dalej: skarżąca) 29 lipca 2021 r., działając przez fachowego pełnomocnika - adwokata, złożyła skargę na przewlekłość postępowania sądowego w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w (...), sygn. akt I AGa (...) (IWSC (/...)). Skarżąca wniosła o:

1. uznanie, iż w sprawie, zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w S., I AGa (...), (I WSC (...)) nastąpiła przewlekłość postępowania,
2. nakazania Sądowi Apelacyjnemu niezwłoczne przekazanie akt sprawy wraz ze skargą kasacyjną do Sądu Najwyższego, celem rozpoznania złożonej w sprawie skargi kasacyjnej,
3. przyznanie od Skarbu Państwa skarżącej Z.L. sumy pieniężnej w wysokości 20.000,00 zł,

4. wstrzymanie wykonania wyroku Sądu Apelacyjnego do czasu rozpoznania skargi na przewlekłość.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że wyrok w sprawie zapadł w dniu 30 grudnia 2020 r., natomiast skarżąca wniosła skargę kasacyjną a jej wpływ odnotowano w Sądzie Apelacyjnym w (...) 25 marca 2021 r., zaś odpowiedź na skargę kasacyjną powód złożył w dniu 2 maja 2021 r. Skarżąca podniosła, że w przedmiotowej sprawie, w sposób zupełnie nieuzasadniony, akta są od 2 maja 2021 roku przetrzymywane w Sądzie Apelacyjnym w (...). Co więcej, były nawet przekazywane do Sądu Okręgowego w S., a w momencie, gdy niniejsza skarga powstaje, ponownie są wypożyczane do Sądu Okręgowego. Zgodnie natomiast z art. 398⁷ § 2 k.p.c. po upływie terminu do złożenia odpowiedzi na skargę kasacyjną akta są niezwłocznie przedstawiane Sądowi Najwyższemu. W ocenie skarżącej brak jest powodów, aby sprawa nadal nie była przedstawiona Sądowi Najwyższemu do rozpoznania. Blokują to pozwanej - skarżącej prawo do sądu i rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Skarżąca przywołując treść skargi wniesionej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Kudła v. Polsce oraz zapadłego w sprawie wyroku z 26 października 2000 r., podkreśliła, że postępowanie międzyinstancyjne również wchodzi w zakres objęty możliwością skarżenia przewlekłości postępowania.

Skarżąca wniosła o zasądzenie na jej rzecz maksymalnej kwoty sumy pieniężnej wskazując na zbytnią przewlekłość całego postępowania, które toczy się już od 2011 r., a przede wszystkim zaznaczając, iż etap międzyinstancyjny winien być etapem formalnego i szybkiego załatwiania sprawy, nie zaś symbolem przewlekłości postępowania. Skarżąca wniosła również o wstrzymanie wykonania wyroku do czasu rozpoznania skargi na przewlekłość, albowiem natychmiastowe wykonanie wyroku może spowodować na skarżącą niepowetowaną szkodę.

Zdaniem skarżącej, w związku z tym, iż tempo przekazywania akt od 2 maja 2021 r. do dnia sporządzenia niniejszej skargi nie jest rozsądne, skarga jest konieczna i uzasadniona.

W odpowiedzi na powyższe Prezes Sądu Apelacyjnego w (...) przystąpił do postępowania oraz wniósł o jej odrzucenie jako niedopuszczalnej, względnie z ostrożności procesowej odrzucenie skargi w zakresie postępowania I AGa (...)

jako niedopuszczalnej i oddalenie skargi odnośnie postępowania I WSC (...) ze względu na jej bezzasadność, bądź oddalenia - ze ww. przyczyn - skargi pozwanej na przewlekłość w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga, jako niedopuszczalna, podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tj. Dz. U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej: u.s.p.p.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W art. 3 u.s.p.p. enumeratywnie wskazano postępowania, w których stronom przysługuje uprawnienie do wniesienia skargi na przewlekłość (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 stycznia 2017 r., WSP 2/16; 26 lipca 2019 r., I NSP 79/19). Z przywołanej regulacji należy zatem wywodzić, że w postępowaniach innych niż wymienione w katalogu określonym w art. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, stronie nie służy wskazana skarga. W dalszej kolejności wskazać należy, że skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki wnosi się w toku postępowania (art. 5 ust. 1 u.s.p.p.), gdyż jej nadrzędnym celem jest zdyscyplinowanie sądu do podjęcia działań zmierzających do zapewniania stronie realizacji prawa do sądu w zakresie rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Funkcja ta traci rację bytu w odniesieniu do postępowań już zakończonych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2020 r., I NSP 171/19; z 6 listopada 2019 r., I NSP 150/19 oraz uchwała Sądu Najwyższego z 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13).

Postępowanie toczące się przed Sądem Apelacyjnym, mające na celu prawidłowe nadanie biegu skardze kasacyjnej, które jest przedmiotem niniejszej skargi, nie jest „sprawą” w rozumieniu u.s.p.p. Postępowanie to inicjowane jest wniesieniem skargi kasacyjnej, jednak nie ma ono na celu jej merytorycznego rozpoznania, lecz sprowadza się do czynności formalno-technicznych, wykonywanych przez Sąd Apelacyjny z tej przyczyny właśnie, by sprawnie i szybko nadać sprawie bieg przed właściwym do jej rozpoznania Sądem Najwyższym. W toku postępowania I AGa (...) (I WSC (...)) strony zgłaszały liczne wnioski, m.in. o wstrzymanie wykonania wyroku, do rozpoznania których właściwym był wyłącznie Sąd Apelacyjny w (...). Dopiero rozpoznanie tych wniosków pozwoliło na przekazanie skargi kasacyjnej, czyli „sprawy” w rozumieniu u.s.p.p. Sądowi Najwyższemu. Podkreślić także należy, że strony na tym etapie dysponują prawomocnym orzeczeniem sądu II instancji i co do istoty, postępowanie jest zakończone. Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia i dopiero decyzja Sądu Najwyższego w postaci przyjęcia skargi do rozpoznania skutkuje wszczęciem kolejnego postępowania sądowego objętego gwarancjami z art. 45 Konstytucji RP oraz art. 6 EKPC. Postanowienie o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wydaje Sąd Najwyższy i jest ono niezaskarżalne.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy na podstawie art. 5 ust. 1 u.s.p.p. oraz art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p. odrzucił skargę Z.L. na przewlekłość postępowania, jako niedopuszczalną.